Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

zo 17. mája 2017*

„Odvolanie — EPZF a EPFRV — Vykonávacie rozhodnutie Európskej komisie — Oznámenie adresátovi — Neskoršia oprava tlačového formátu prílohy — Uverejnenie rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie* — Lehota na podanie žaloby — Začiatok plynutia — Omeškanie — Neprípustnosť“

Vo veci C-339/16 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 16. júna 2016,

Portugalská republika, v zastúpení: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo, J. Saraiva de Almeida a P. Estêvão, splnomocnení zástupcovia,

odvolateľka,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: D. Triantafyllou a M. França, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory E. Regan, sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca) a A. Arabadžiev,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: portugalčina.

Rozsudok

1 Svojím odvolaním Portugalská republika navrhuje zrušenie uznesenia Všeobecného súdu Európskej únie z 19. apríla 2016, Portugalsko/Komisia (T-556/15, neuverejnené, ďalej len „napadnuté uznesenie“, EU:T:2016:239), ktorým Všeobecný súd zamietol ako neprípustnú jej žalobu o neplatnosť vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2015/1119 z 22. júna 2015, ktorým sa z financovania Európskou úniou vylučujú určité výdavky vynaložené členskými štátmi v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 182, 2015, s. 39, ďalej len „sporné rozhodnutie“), a to v rozsahu, v akom vylučuje niektoré výdavky vynaložené týmto členským štátom.

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

2 Dňa 22. júna 2015 Komisia prijala sporné rozhodnutie, ktorým najmä uplatnila voči Portugalskej republike finančnú opravu vo výške rádovo 137 miliónov eur, pokiaľ ide o opatrenie „Ostatná priama pomoc – plocha“ za finančné roky 2010 až 2012.

3 Článok 2 sporného rozhodnutia najmä stanovuje:

„Toto rozhodnutie je určené… Portugalskej republike…“

4 Dňa 23. júna 2015 bolo sporné rozhodnutie doručené stálemu zastúpeniu Portugalskej republiky pri Európskej únii pod číslom C(2015) 4076.

5 Dňa 10. júla 2015 bolo sporné rozhodnutie uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

6 Dňa 20. júla 2015 bolo stálemu zastúpeniu Portugalskej republiky pri Európskej únii doručené oznámenie obsahujúce nasledujúcu poznámkou v anglickom jazyku:

„Z dôvodu technickej chyby môže príloha [sporného rozhodnutia] z 22. júna 2015, ktoré bolo oznámené 23. júna 2015 spôsobovať problémy pokiaľ ide o tlačový formát. Z tohto dôvodu Vám zasielame prílohu, z ktorej boli odstránené všetky problémy spojené s tlačovým formátom.“

Žaloba pred Všeobecným súdom a napadnuté uznesenie

7 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 23. septembra 2015 sa Portugalská republika domáhala zrušenia sporného rozhodnutia.

8 Samostatným podaním podaným do kancelárie Všeobecného súdu 8. októbra 2015 Komisia vzniesla námietku neprípustnosti na základe článku 130 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu. Dňa 20. novembra 2015 podala Portugalská republika svoje pripomienky k námietke neprípustnosti vznesenej Komisiou.

9 Opatrením na zabezpečenie priebehu konania zo 4. februára 2016 Všeobecný súd požiadal Komisiu o informácie týkajúce sa problémov s tlačovým formátom, ktorých sa týkalo jej oznámenie z 20. júla 2015. Listom zo 17. februára 2016 Komisia vyhovela žiadosti Všeobecného súdu a poskytla požadované informácie.

10 Napadnutým unesením Všeobecný súd konštatoval, že žaloba Portugalskej republiky bola zjavne podaná po uplynutí stanovenej lehoty, a preto je podaná oneskorene.

11 V tejto súvislosti Všeobecný súd rozhodol, že lehota na podanie žaloby proti spornému rozhodnutiu začala plynúť od jeho oznámenia Portugalskej republike, ku ktorému došlo 23. júna 2015. V súlade s Rokovacím poriadkom Všeobecného súdu lehota na podanie žaloby, vrátane lehoty zohľadňujúcej vzdialenosť, uplynula 2. septembra 2015 o polnoci.

12 Všeobecný súd preto zamietol žalobu Portugalskej republiky ako neprípustnú.

Návrhy účastníkov konania

13 Portugalská republika svojím odvolaním navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnuté uznesenie v rozsahu, v akom Všeobecný súd v tomto uznesení vyhovel námietke neprípustnosti vznesenej Komisiou,

— určil, že žaloba proti spornému rozhodnutiu bola riadne podaná v lehote stanovenej v článku 263 ZFEÚ, a

— uložil Komisii povinnosť nahradiť všetky trovy konania.

14 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— vyhlásil odvolanie podané Portugalskou republikou za neprípustné, alebo subsidiárne za nedôvodné, a

— uložil Portugalskej republike povinnosť nahradiť trovy konania.

O odvolaní

15 Portugalská republika na podporu svojho odvolania uvádza tri odvolacie dôvody založené na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ.

O prípustnosti

Argumentácia účastníkov konania

16 Komisia sa domáha neprípustnosti odvolania z dôvodu, že všetky odvolacie dôvody predložené Portugalskou republikou sú neprípustné, keďže tento členský štát sa obmedzil na to, že spochybnil napadnuté uznesenie na základe tých istých tvrdení, aké uviedol pred Všeobecným súdom, a to bez toho, že by uviedol skutočnosti a dôvody, na základe ktorých sa domnieva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

17 Okrem toho tvrdenie Portugalskej republiky, že Všeobecný súd mal vzhľadom na neexistenciu závažných dôvodov v prospech opačného výkladu uprednostniť taký výklad článku 263 ZFEÚ, ktorý by nespôsobil preklúziu jej žaloby, je podľa nej taktiež neprípustné, keďže sa týka posúdenia skutkových okolností.

18 Portugalská republika popiera námietku neprípustnosti vznesenú Komisiou.

Posúdenie Súdnym dvorom

19 V rozsahu, v akom Komisia spochybňuje prípustnosť tejto žaloby z dôvodu, že Portugalská republika navrhuje jednoduché opätovné preskúmanie tvrdení, ktoré už boli uvedené pred Všeobecným súdom, je potrebné pripomenúť, že najmä z ustanovení článku 168 ods. 1 písm. d) a článku 169 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že v odvolaní musí byť presne uvedené, ktoré časti rozhodnutia, ktorého zrušenie sa navrhuje, sa napádajú, ako aj právne tvrdenia, ktoré tento návrh osobitným spôsobom podporujú. Požiadavky odôvodnenia, ktoré vyplývajú z týchto ustanovení, nespĺňa odvolanie, ktoré len opakuje alebo doslovne preberá dôvody a tvrdenia, ktoré už boli uvedené pred Všeobecným súdom, vrátane tých, ktoré vychádzali zo skutočností výslovne zamietnutých týmto súdom (rozsudok z 19. januára 2017, Komisia/Total a Elf Aquitaine, C-351/15 P, EU:C:2017:27, bod 30 a citovaná judikatúra).

20 Pokiaľ však odvolateľ spochybňuje výklad alebo uplatnenie práva Únie vykonané Všeobecným súdom, môžu sa právne otázky skúmané na prvom stupni nanovo prejednať v rámci odvolania. Ak by totiž odvolateľ nemohol založiť svoje odvolanie na dôvodoch a tvrdeniach už použitých pred Všeobecným súdom, odvolacie konanie by čiastočne stratilo zmysel (rozsudok z 19. januára 2017, Komisia/Total a Elf Aquitaine, C-351/15 P, EU:C:2017:27, bod 31 a citovaná judikatúra).

21 V prejednávanej veci odvolanie Portugalskej republiky nesmeruje k jednoduchému opätovnému preskúmaniu žaloby podanej pred Všeobecným súdom, ale snaží sa konkrétne spochybniť výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, ktorý vykonal Všeobecný súd, a právne úvahy, ktoré ho viedli k záveru, že žaloba tohto členského štátu bola zjavne podaná po uplynutí stanovenej lehoty, a preto je podaná oneskorene.

22 Portugalská republika na tento účel dostatočne presne identifikovala časti napadnutého uznesenia, ako aj tvrdenia uvedené na podporu jej návrhov na zrušenie.

23 Pokiaľ ide ďalej o prípustnosť tvrdenia, že Všeobecný súd mal vzhľadom na neexistenciu závažných dôvodov v prospech opačného výkladu uprednostniť taký výklad článku 263 ZFEÚ, ktorý by nespôsobil preklúziu jej žaloby, je potrebné konštatovať, že toto tvrdenie sa netýka „posúdenia skutkových okolností“, ale jeho predmetom sú podmienky uplatňovania tohto ustanovenia.

24 Preto je odvolanie Portugalskej republiky prípustné.

O veci samej

O druhom a treťom odvolacom dôvode

– Argumentácia účastníkov konania

25 Portugalská republika tvrdí, že Všeobecný súd sa pri výklade článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení, a to najmä v bode 31 napadnutého uznesenia.

26 Zo znenia tohto ustanovenia jednak vyplýva, že pre lehotu na podanie žaloby je určujúce uverejnenie sporného rozhodnutia v úradnom vestníku. Výraz „[podľa okolností]“ totiž znamená, že moment, od ktorého začína plynúť lehota na podanie žaloby, sa má určiť podľa poradia spôsobov uverejnenia, ktoré sa nachádza v tomto ustanovení. Z toho vyplýva, že oznámenie je vo vzťahu k uverejneniu subsidiárne, a to aj v prípade rozhodnutí, ktorých uverejnenie nie je povinné. Tento výklad podporuje aj rozsudok z 10. marca 1998, Nemecko/Rada (C-122/95, EU:C:1998:94), pričom umožňuje dodržať zásadu právnej istoty a vyhnúť sa akejkoľvek diskriminácii medzi členskými štátmi.

27 Okrem toho Portugalská republika uvádza, že Všeobecný súd mal uprednostniť taký výklad článku 263 ZFEÚ, ktorý by nespôsobil preklúziu jej žaloby, pričom sa v tejto súvislosti odvoláva na rozsudok z 26. septembra 2013, PPG a SNF/ECHA (C-625/11 P, EU:C:2013:594).

28 Portugalská republika na podporu tohto tvrdenia odkazuje aj na rozsudok z 22. januára 1997, Opel Austria/Rada (T-115/94, EU:T:1997:3, bod 124), z ktorého vyplýva, že zásada právnej istoty vyžaduje, aby bol každý akt oznámený dotknutej osobe takým spôsobom, aby táto osoba vedela s istotou rozpoznať okamih, od ktorého dotknutý akt vyvoláva právne účinky. Z rovnakého rozsudku vyplýva, že táto požiadavka právnej istoty sa uplatňuje s osobitným dôrazom v prípade, keď ide o akt, ktorý môže mať finančné dôsledky, aby sa dotknutým osobám umožnilo spoľahlivo poznať rozsah povinností, ktoré im tento akt ukladá.

29 Portugalská republika ďalej tvrdí, že Všeobecný súd v bode 37 napadnutého uznesenia postupoval v rozpore s dôsledkami vyplývajúcimi z ustálenej praxe Komisie, ktorá v úradnom vestníku uverejňuje rozhodnutia o zúčtovaní výdavkov vynaložených členskými štátmi v rámci EPZF a EPFRV.

30 V tejto súvislosti z rozsudku z 10. marca 1998, Nemecko/Rada (C-122/95, EU:C:1998:94), vyplýva, že Portugalská republika sa mohla oprávnene spoliehať na to, že sporné rozhodnutie bude uverejnené v úradnom vestníku a že lehota na podanie žaloby bude plynúť od dátumu uverejnenia.

31 Okrem toho Všeobecný súd porušil právne účinky plynúce z toho, že Komisia uverejňuje rozhodnutia o zúčtovaní výdavkov v sérii L úradného vestníka.

32 Portugalská republika sa tiež odvoláva na uznesenie z 27. novembra 2007, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret a Akar/Komisia (C-163/07 P, EU:C:2007:717, body 32 a 36), a tvrdí, že Komisia „konala takým spôsobom, že toto konanie mohlo vyvolať akceptovateľný omyl v úsudku osoby podliehajúcej súdnej právomoci a konajúcej v dobrej viere“, pričom Súdny dvor pripúšťa, že niektoré situácie možno pokladať za „náhodnú okolnosť alebo vyššiu moc, takže voči dotknutým osobám nemôže byť namietaný žiaden zánik práva založený na uplynutí lehoty“.

33 Komisia navrhuje druhý a tretí odvolací dôvod zamietnuť.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

34 V zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ sa žaloba o neplatnosť musí podať v lehote do dvoch mesiacov, a to podľa okolností od zverejnenia daného opatrenia alebo jeho oznámenia žalobcovi, alebo ak toto chýba, odo dňa, keď sa o ňom žalobca dozvedel.

35 Okrem toho z článku 297 ods. 2 tretieho pododseku ZFEÚ vyplýva, že na rozdiel od aktov, ktoré musia byť uverejnené v úradnom vestníku, sa najmä rozhodnutia, ktoré uvádzajú, komu sú určené, oznamujú tomu, komu sú určené, a týmto oznámením nadobúdajú účinnosť.

36 Z týchto ustanovení Zmluvy o FEÚ v ich vzájomnej súvislosti vyplýva, že pokiaľ ide o žaloby o neplatnosť, dátumom, ktorý je potrebné zohľadniť na určenie začiatku plynutia lehoty na podanie žaloby, je jednak dátum uverejnenia, keďže toto uverejnenie, ktoré je podmienkou nadobudnutia účinnosti aktu, je stanovené touto zmluvou, a jednak dátum oznámenia v ostatných prípadoch uvedených v článku 297 ods. 2 treťom pododseku ZFEÚ, medzi ktorými sa nachádza aj prípad rozhodnutí uvádzajúcich, komu sú určené.

37 Súdny dvor potvrdil tento výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, keď konštatoval, že v prípade aktu uvádzajúceho jeho adresátov je záväzné len jeho znenie, ktoré im bolo oznámené, aj keby bol tento akt zároveň uverejnený aj v úradnom vestníku (rozsudok z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia, 56/64 a 58/64, EU:C:1966:41, s. 491).

38 Z toho vyplýva, že v rozpore s tým, čo uvádza Portugalská republika, oznámenie aktu nemá subsidiárnu povahu vo vzťahu k jeho uverejneniu v úradnom vestníku, pokiaľ ide o určenie začiatku plynutia lehoty na podanie žaloby, ktorá sa uplatňuje na toho, komu je tento akt určený.

39 Rozsudok z 10. marca 1998, Nemecko/Rada (C-122/95, EU:C:1998:94), neumožňuje dospieť k odlišnému záveru. V bode 35 tohto rozsudku totiž Súdny dvor rozhodol, že zo samotného znenia článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ vyplýva, že dátum oboznámenia sa s aktom má ako kritérium pre začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby subsidiárny charakter vo vzťahu ku kritériu uverejnenia alebo oznámenia aktu.

40 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy je potrebné konštatovať, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď najmä v bode 36 napadnutého uznesenia konštatoval, že na účely počítania lehoty na podanie žaloby je potrebné zohľadniť oznámenie sporného rozhodnutia Portugalskej republike, a nie uverejnenie tohto rozhodnutia v úradnom vestníku.

41 Ostatné tvrdenia uvádzané Portugalskou republikou v rámci jej druhého a tretieho odvolacieho dôvodu nemôžu spochybniť toto konštatovanie.

42 Platí to pre tvrdenie Portugalskej republiky, podľa ktorého mal Všeobecný súd uprednostniť taký výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, ktorý by nespôsobil preklúziu jej žaloby, keďže rozsah tohto ustanovenia vykladaného v spojení s článkom 297 ods. 2 tretím pododsekom ZFEÚ je jasný a jeho formulácia nevyvoláva žiadne pochybnosti o jeho výklade.

43 Z rovnakého dôvodu nemôže Portugalská republika tvrdiť, že by Komisia uverejňovaním rozhodnutia o zúčtovaní výdavkov vynaložených členskými štátmi v rámci poľnohospodárskych fondov konala tak, že tým vyvolala „omyl v úsudku osoby podliehajúcej súdnej právomoci a konajúcej v dobrej viere“, že jej výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ predstavuje ospravedlniteľný omyl (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 17. mája 2002, Nemecko/Parlament a Rada, C-406/01, EU:C:2002:304, bod 21), alebo že by bol výklad tohto ustanovenia, ku ktorému dospel Všeobecný súd, v rozpore so zásadou právnej istoty.

44 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že druhý a tretí odvolací dôvod je potrebné zamietnuť.

O prvom odvolacom dôvode

– Argumentácia účastníkov konania

45 Portugalská republika tvrdí, že po oznámení sporného rozhodnutia, ku ktorému došlo 23. júna 2015 a ktoré označuje za „predbežné“, jej bolo toto rozhodnutie „definitívne“ oznámené 20. júla 2015. Posledný uvedený dátum predstavuje začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby, keďže v rozpore s tým, čo vyplýva z bodu 42 napadnutého uznesenia jej oznámenie vykonané 23. júna 2015 neumožňovalo plne sa oboznámiť so sporným rozhodnutím, čo potvrdila aj Komisia, keď priznala, že toto oznámenie nebolo ani bezchybné a ani úplné. Preto bola jej žaloba podaná včas.

46 Komisia navrhuje, aby bol prvý odvolací dôvod zamietnutý.

– Posúdenie Súdnym dvorom

47 Pokiaľ ide o zákonnosť oznámenia aktov Únie, Súdny dvor mal príležitosť spresniť, že rozhodnutie je riadne oznámené v okamihu, keď bolo svojmu adresátovi doručené a ten mal možnosť sa o ňom dozvedieť (pozri uznesenie z 2. októbra 2014, Page Protective Services/ESVČ, C-501/13 P, neuverejnené, EU:C:2014:2259, bod 30).

48 V tejto súvislosti z bodov 26 a 27 napadnutého uznesenia vyplýva, že sporné rozhodnutie bolo 23. júna 2015 oznámené Portugalskej republike, ktorá mala možnosť oboznámiť sa s obsahom tohto rozhodnutia, ako aj s dôvodmi, na ktorých sa zakladá. Okrem toho v bode 42 tohto uznesenia Všeobecný súd konštatoval, že jediným cieľom neskoršieho oznámenia z 20. júla 2015 bolo zmeniť tlačový formát číselných tabuliek v prílohe sporného rozhodnutia, pričom toto oznámenie sa netýkalo portugalskej jazykovej verzie, ktorá neprešla žiadnou zmenou, a to tak pokiaľ ide o obsah, ako aj spôsob zobrazenia.

49 Pokiaľ ide o tvrdenia Portugalskej republiky založené na tom, že Všeobecný súd v tejto súvislosti skreslil skutkové okolnosti a dôkazy, postačuje uviesť, že všetky dôkazy uvedené v spornom rozhodnutí, ktoré sa týkajú Portugalskej republiky, jasne vyplývajú z tej verzie tohto rozhodnutia, ktorá bola oznámená 23. júna 2015.

50 Z toho, čo bolo uvedené, vyplýva, že sporné rozhodnutie bolo Portugalskej republike riadne oznámené 23. júna 2015.

51 Pokiaľ ide o oznámenie z 20. júla 2015, z judikatúry Súdneho dvora v každom prípade vyplýva, že tak ako je to zjavne aj v tomto prípade, ak sa rozhodnutie obmedzuje len na to, že potvrdzuje skoršie rozhodnutie, nevyvoláva začiatok plynutia novej lehoty na podanie žaloby, keďže žaloba o neplatnosť proti rozhodnutiu, ktorým sa len potvrdzuje skoršie rozhodnutie, ktoré nebolo v lehote napadnuté, je neprípustná (pozri v tomto zmysle uznesenie z 21. novembra 1990, Infortec/Komisia, C-12/90, EU:C:1990:415, bod 10).

52 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 27 napadnutého uznesenia rozhodol, že oznámenie sporného rozhodnutia, ku ktorému došlo 23. júna 2015 umožnilo Portugalskej republike oboznámiť sa s obsahom tohto rozhodnutia, ako aj s dôvodmi, na ktorých sa zakladá, a keď v bode 44 napadnutého rozhodnutia rozhodol, že lehota na podanie žaloby proti spornému rozhodnutiu začala plynúť od jeho oznámenia Portugalskej republike, ku ktorému došlo 23. júna 2015, a nie od oznámenia z 20. júla 2015.

53 Prvý odvolací dôvod musí byť v dôsledku toho zamietnutý.

54 Zo všetkých prechádzajúcich úvah vyplýva, že odvolanie treba zamietnuť v celom rozsahu.

O trovách

55 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania.

56 Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na základe článku 184 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

57 Keďže Komisia navrhla uložiť Portugalskej republike povinnosť nahradiť trovy konania a Portugalská republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Odvolanie sa zamieta.**

2. **Portugalská republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy